

Szerkesztői iroda:
Kassa, Kovácsutca 15. sz.
Ez a lap szellemi részét
illető közlemények kü-
lendők.
Kéziratok vissza nem
adatnak.
Csak bérmentes leveleket
fogadunk el.
Semmit sem közlünk, ha
nem tudjuk, kitől jön.

SZÍNHÉSZETI KÖZLÖNY

A vidéki színház érdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Felelős szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal:
Kassa, Kovácsutca 15. sz.
Ez a lap előfizetési díjak
küldendők.
Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre... 6 ft — kr.
Fél évre... 3 ft — kr.
Negyed... 1 ft 50 kr.
Két hó... 75 kr.
Egy... 40 kr.
Előfizetések bármely nap-
tól elfogadtnak.
Nyílt-tér soronként 15 kr. A
nyílttéri díjak előre fizetendők

A rendkívüli színház-kongresszus.

Ez cím már maga mindenkiel sejtetheti, hogy felette fontos elintézni valóra kell a színházunk készülnie.

És úgy van. Mióta színházunk fennáll, soha fontosabb. soha jövőjét olyannyira közvetlenül érintő alkalma nem nyíltolt mint most. midőn hivatalba lesz saját sorsa, életérdeke, létkérdése felett dönteni a központi iroda tisztviselőinek megválasztása által.

E tisztviselőkben nemcsak színházunk bíráit, hanem ügyünket intéző és sorsukat irányzó közegeit, de egész intézményünk és abban feleltünk uralkodó hatalmasságainkat választjuk meg, kiknek szak- és lelkiismeretök, részrehajlatlan igazság és buzgalomtól fog függeni az egész színház fejlődése mellett még egyesek sorsa is. Mithogy tehát színházunkat egészen az illető megválasztandó hatalma alá helyezzük, legyünk ébren, fontoljuk meg, hogy kikben helyezzük olyan feltétlen bizodalmat. Ne legyünk restek, fukarok; a vidéki színház léteérdeke forog kérdésben és attól függ jövője, hogy ezen egyetlen alkalmat miként értékesítjük javunkra a választásban.

Nem a központi igazgató tanács, ennek csak firmája fog szerepelni — miként eddig is — sőt akkor még jobban, s csak az iroda lesz a hatalmaskodó ur. Nem is lehetséges másként; az igazgató tanács legfeljebb csak egy-két órára ülhet össze koronként s akkor is csak azért, hogy szentesítse az iroda által elébe terjesztett tárgy feletti ítéleteket.

Hogyan is hatolhatna be az igazgató tanács az olyannyira mindig változatos és gyorsan fejlődő, mindenféle alakú és mindig sürgős elintézésre váró ügy szellemébe olyan rövid idő alatt? Tehát kénytelen megelégedni a referens előterjesztésével és ahoképezt állapítani meg ítéletét.

Belátom, hogy ez másként nem is lehetséges, miután az igazgató tanácsosság tiszteletbeli tekintélye és több időt ennek egyik sem szentelhet tehát csakis a firmát képezheti, melynek nevében az „iroda” intézkedett eddig is és fog intézkedni ezután is. Minőfoga minden a mi odakerül tárgyalás végett, csak olyan megoldást nyerhet, milyen az információ mit az illető „iroda” lelkiismerete vagy meggyőződése nyújt.

Azt az engedelmese bélyegzőt a névvel és hivatalos alakjával oda illesztelni nem nehéz feladat. Sok tárgyalásnak voltam tanúja és tapasztaltam

az „iroda” korlátlan hatalma miként gyakoroltatik ideiglenes voltában is.

Azért olyan fontos és kényes reánk nézve az „iroda” kérdése, mivel ennek adjuk teljhatalmába ügyünket és ezzel kapcsolatos sorsunkat is. Legyünk tehát éberek!

Tudom én, hogy akárkit választunk is meg az mindenkinek inyeszert eleget nem tehet. Mind-n érdekét kielégíteni lehetetlen. Azt is tudom, hogy akárki lesz az illető irodafőnök, nem lehet maga a kifogástalan csalhatatlan igazság; tévedhet fogalma, tévedhet meggyőződése, és anélkül, hogy szentül nem hinné, miszerint igazságosan járt el. És bár rosszat tenni rossz indulatból, vagy csak tévedésből, a végeredményben egyértékű a szenvedőre nézve, mégis legalább annyira kell magunkat biztosítani, hogy kiket odaszűnk, kiknek a magunk feletti hatalmat kézbe adjuk, hogy azok legalább a mi vidéki színházunk küzdelmeit, viszonyait tapasztalatból ismerjék.

Ilyenek megóvhatják az igazgató-tanácsot a méltatlan szigortól — és igazi tolmácsai lehetnek a színházunk fel- és lefelé egyiránt. Fontos tényező a központi irodában még az irnok is, de legfontosabb az irodafőnöké és titkáré, kik közösen, ugyszólván teljhatalman intézik majd a színház sorsát az „Igazgató-tanács” nevében.

Ez okból is oda terjed csekély felhívásom és figyelmeztetésem a vidéki színházhoz, hogy el ne mulassza egy társulat sem magát képviseltetni a rendkívüli fontos kongresszuson, bármilyen nehezen nélkülözi is képviselőjét — s bármilyen nehezen viseli is annak költségét.

Ne tévesztjük igen tisztelt pályatársak szem elől, hogy most lesz az egyetlen alkalom színházunknak olyan alapot adni, melyen kormányozva legyen az ügy, mint a vidéki színház érdeke azt megkívánja a változó körülmények alapján.

Ettől függvén jövőnk, léteérdekeink, csoportosuljunk tehát megvédeni, illetőleg megteremtteni ennek életfeltételeit.

Hiszem, hogy a központnak megvannak már a maga jelöltjei — s meglehet olyanok, hogy szavazatunkkal szívesen járulhatunk azokhoz, de azt semmiképp se engedjük, hogy az egész vidéki színház sorsa felett azok döntsének, és azok adjanak nekünk felettünk uralgó tisztviselőket, kiknek miudégy, akarki is hatalmaskodik — némelyétől csak — negligált vidéki színházunk felett.

Döntsünk tehát mi, hiszen felettünk forog a koezka, melytől vidéki színházunk és azzal magunk is függünk. Nekünk kell ismerni kibén bizhatunk, mi tudhatjuk, hogy ki érti és érzi a vidéki színház

szét súlyos küzdelmét, kit tanított meg e téren a tapasztalat igazságosnak lenni. Itt a theoriai képesség számba sem jöhet, itt az illetőnek amellet, hogy ismernie kell tapasztalatokból a vidéki színház érdekeit megóvhatassa és jövőjét felvirágoztassa. A vidéki színházról pedig megérteni, azzal érezni és azzal hivatalban, a hatalom birtokában is elbánni tudni, csak olyan tudhat, — kit maga a vidéki színház tanított meg arra.

Hatalmaskodni szigorúan, kinek a hatalom eszközei kezében vannak, még nem maga az igazság, — sőt még az sem, melyet sokszor annak hisz lelkiismeretében, hanem a hatalom polcán is az igazságot úgy mérlegelni, mint azt a körülmények és a vidéki színházról gyakran előforduló kényszer viszonyok megkívánják. Csak az lehet képes, kit a vidéki színház iskolája tanított meg arra. Tehát nem elég kellek itt a buzgalom, a jóakarát, a munkaképesség és erkölcsi érzet, itt ezek mellett legfőbb a tapasztalat. Tudjon dolgozni a titkár, legyen meg annak első sorban ehez a képesség, — de az irodafőnök olyan legyen, ki méltó arra, hogy tapasztalatokból szerzett ismereti alapján képviselje a vidéki színház érdekeit minden irányban.

El kell csak találunk a választást, hogy a nemességben vetélkedő jóindulatu elnökséghez olyan iroda személyzetet adjunk, milyen biztosított nyújt a vidéki színházunk tapasztalatból szerzett képessége felől, és nyugodtak lehetünk az iránt, hogy színházunk fel fog virágozni.

Arról is meglehetünk győződve, hogy a nagyra becsült elnökség intentionja nem egyébre, mint színházunk javára irányul s csak ennek érdekét jövőjét óhajta előmozdítani, de arról nem tehet és nem fog tehetni a jövőben sem, ha nevében az „iroda” hatalmát, saját — tévedhet — fogalmának felhasználja és szigorúságában akármilyen szempontból azzal esetleg visszaél. Arról is felelhetek, hogy az elnökség egyedüli óhajta az, hogy ügyünk, melynek eddigi anyagi és erkölcsi eredményben első sorban őt illeti meg hálás elismerésünk — saját megnyugtatótatásunkra nyerjen megoldást a választásokban. Nem gondolhatjuk tehát, hogy bárki iránt is összpontosuljon a vidéki színház bizodalma, hogy azzal szemben, talán a maga jelöltjeit akarva e fontos hivatalba juttatni.

Epen azért merem hiúni, hogy a vidéki színház fog e választásban győzelmeskedni, csak ne kerüljük a küzdőter, lépünk oda olyan számban, milyen ilyen fontos kérdésben, a színházunk nemcsak nyújtani joga van, de saját maga iránt kötelessége is. J a k a b l a j o s.

TÁROZA.

Katona József emlékezete.

Kegyeletes ünnepélyt ül holnap, ápril 16-án, Kecskemét város. E napon a magyar nemzet egyik legnagyobb drámaírójának, a halhatatlan Katona József emlékének adózik, a mennyiben azt a házat, melyben a nagy költő bölcsője ringott, a hol lakott, és a nemes életét befejezte, mint halála évfordulóján, diszes emléktáblával örökíti meg.

Nagy és fényes ünnepély lesz holnap Kecskeméten, sajnáljuk hogy személyesen nem lehetünk jelen, de szellemileg ott leszünk; és már ma, mint az ünnepély előestéjén, erkölcsi kötelességünknek tartjuk leróni a „Bánk-bán” genialis szerzőjének kegyeletlón őszinte adóját az alábbi sorokban, melyek életének hasznos működését jellemzik.

Katona József Kecskeméten született 1792-ben, november 11-én s ugyanitt 1830. ápril 16-án halt meg, életének 37-ik, hivataloskodásának 14 ik esztendejében.

Katona, tevékeny munkásságot fejtett ki a dráma-irodalom terén, 1810—1815-ig mig színházkedett, vagy a színházak társaságában időzött. Ez időben a színház-irodalom leginkább a színházgatók kultiválták, részint eredeti, részint fordított színművekkel. Így például Lányi színházgató 26 eredeti színművet írt és 105-öt fordított. Katona is fordít

tásokkal kezdte meg színműírói pályáját és pedig valószínűleg 1810-ben, mert 1812-ben előadott drámái közt fordulnak elő olyanok, melyeket 1810-ben fordított. Ekkor leginkább a német drámákat kedvelték, melyek telve voltak kardsörtötő epizódokkal, bűnvádi képekkel s a lovageletből vett érzékeny történetekkel. A német érzelgős összeolvadt a magyar szónoklattal. De Katona a fordítás teréről csakhamar átlépett az eredeti színmű-irodalom terére s itt sem tudott soká megvárni az érzékeny lovagdrámaiktól. Kotzebue és Ziegler voltak példányképei, habár Schiller és Shakespere is hatottak rá. Pályája első felében a színház névndéke volt s ez nem volt kárára, mert megismerte a színpadot. Nyelve általában nehezes ugyan, — írja róla Gyulai Pál, — de technikája erős volt. Különös keveréke volt ő a fejletlen és fejlődő tehetségnek. Első eredeti műve a Farsangi utazás 1812-ben került színre Kecskeméten. Ezt követte: Monostori, vagy harc két ellenkező ügyért. E színmű a lélektani képtelenségek halmaza. Lucia széke karácsony éjszakáján című művében, melyet rendszeren karácsony hetében adtak, már drámái arányosságra és takarékosra törekszik. István, a magyarok első királya, 1813-ban került színre Pesten. E darabban feltűnő, hogy ő, ki később a nemzeti visszahatás hőseit oly szépen jellemezte, alakjait vadnaknak és aljasoknak festi. Ziska, vagy a Hussziták első pártütése Csehországban, című darabja irásakor Schiller Wallensteinje és Shakesperenek az angol történetből vett művei lebeghettek szeme előtt. Egyes epizódjai

nem közönséges drámai erőre vallanak. Dobini Klemencia címűben nincs élet, elevenség, a lélektani fejlemény erőszakos. Hédervári Cecilia ennek utánzata. A borzasztó torony, vagy a gonosz talált gyermek, mindazt egyesíti magában, mi a német lovagregényeket jellemzi. Jeruzsálem pusztulása, Doboka vára, A nagyidai cigányok egymásután következtek. Vigjátékot csak egyet írt: A rózsaharcot. Összesen 18 (köztük öt fordított) színművet hagyott hátra. „Bánk-bán”-ja vezéresillagként ragyog ma is a dráma-irodalom egén. E művet Katona akkor készítte, midőn Döbrentey biztatására néhány erdélyi ifjú mágnás, ezer „váltó” forintot tűzött ki eredeti drámára, mellyel a kolozsvári színház léssen megnyitandó. Tizenkét pályamű érkezett be, köztük „Bánk-bán” is. A pályaművek megíraltatván, Tokodi „Partosság tüze” című darabja nyert, Katona „Bánk-bán”-ja szóba is alig jött. Nem csoda! hisz ő korát túlszárnyaló remek művet írt, melyben kevés volt olyan, mit az akkori divat kedvelt, — felismereték darabját, előttük volt a legjobb dráma, nem ismerték meg, elfordultak tőle. Tehát pályázatot sem nyert; kinyomatni akarta művét, a cenzura azt sem engedte meg; csak később 1821-ben jelenhetett meg, de holt kincs volt az irodalomra, mivel parlagon hevert, senki sem olvasta. Végre hazánk legnagyobb tragikus Egressi Gábor választá jutalomjátékaul, kinek művészi alakítása által e remek drámát a magyar közönség mindinkább megismerte, s megkedvelte, s kezdte ünnepelni, kiváncsian kérdezte mindenki:

A szabadkai színház ügye.

Lapunk múlt számában röviden említést tettünk Geröfy ur sűrűgöyleveléről, melyet oly későn kaptunk, hogy lehetetlen volt már akkor közölni. Azóta a szabadkai színház sorsa is eldőlt. Hisszük, az igazgatók nagy része helyesli Geröfy ur azon eljárását, hogy — oly megszorítások után, miket a szabadkai színházi bizottság tett, — lemondott a színházról, és helyeselni fogja mindenki, a ki az alábbi sorokban felhozott indokokat fontolóra veszi. Szabadkai t. lapjaink, úgy a „Bácskai Ellenőr“ mint a „Szabadság“ szintén belátják Geröfy eljárásának helyes voltát, és nem itélik el a lemondásért Geröfit, ki helyzetében nem is tehetett mást.

Geröfy ur hozzáknak intézett terjedelmes leveléből, itt közöljük a következőket:

Midőn én — ugymond — a szabadkai színházat a múlt téli idényre elnyerői szerencsés vállék, oly társulatot szerveztem, a mely a szabadkai idejéit megelőzőleg, több — mondhatom — elsőrendű város közönségének miúgyéit kielégítette. S hogy állításom való, e mellett tanuskodik a Szabadkán megjelent s jelenő minden lap négy egész hónapon keresztül. De következett a szegedi színház sorsának eldőlése, egyidejűleg ezzel béall Szabadkán is a változás. Eleinte egyes előadások, később egyes tagok ellen tettek kifogások, majd azt kezdtek jóakaróink hallatni: „hja bizony, ilyen gyöngye tésülettél, nem hiszük, hogy Geröfy megkapja a szabadkai színházat“ stb. — Végre a szegedi színház sorsa eldőlt s kibujt a szeg a zsákból.

A színházi bizottságnak eszébe jutott ezer frt biztosítékot követelni.

Ezer forintot! Hát vajon arra vannak-e hazánkban a színházak építve, hogy azzal handlározzunk, vagy ki ad többet érte, licitáljunk? Én úgy tudom, hogy eddig minden város, a hol színház épült, segílyezte az ott működő színházakat; vagy ha ezt nem tehetette, nem is lépett fel oly követeléssel, hogy az igazgató, szóval a színház adjon segílyt a város vagy színházi bizottságnak, mert ez annyit tenne, hogy egy egész évig hevertessen az illető igazgató ott 1000 forintot.

Voltak azonban nekem is jóakaróim, a kik nem osztották a társulatom ellen tett kifogásokat, s nem helyeselték a titkon pályázó kollegám eljárását, úgy kollegái, mint a magyar színészettel szemben. Mert, bármint hangoztassak is némelyek, hogy a mai színházunk csak gescheft: én még eddig nem tudtam elsajátítani ezen szellemet; ellenkezőleg mindig szívenem hordoztam a magyar színészet szent ügyét s megértve annak misszióját, minden csekély jövedelmemet annak emelésére fordítottam.

A szabadkai t. színházi bizottság azonban határozatba hozta a pályázatnál, hogy bárki nyeri el a színházat, köteles 1000 forintot letenni.

A színházat — mint ön is tudja t. szerkesztő ur, — én nyertem el, de ugyancsak a pályázatban kitett értelemben. Haem mivel én nem voltam hajlandó ezer forintot azonnal letenni, abban lón a megállapodás, hogy majd csak ősszel, ha bemegegyek, kell letennem. Gondoltam, jól van, leteszem; daczára annak, hogy a színházi bizottság kívánatára — már a szerződés aláírása idejére — s nyárra már szervezve volt a jövő téli társulatom, a mely tehát úgy hiszem felért volna az 1000 forint kauczióval? Mert végre is ebben van a garancia, és nem az ezer forintban; s úgy tudom mindig azt kívánja egy-egy igazgató érdeke, hogy a közönség meg legyen társulatával elégedve; s én ezen hittel jöttem el társulatommal Szabad-

„ki az a Katona? s hol él az ismeretlen költő?“
... A legnagyobb rész azt sem tudta, hogy meghalt, s dicsőség s koszorú nélkül szállott rideg sírjába.

Ime Katona életpályája. A haláttalan kor nemcsak hogy mellőzte, de nem is ismerte legnagyobb drámairóját; s a helyett, hogy még életében homloka körül fűzte volna, az őt megillető babérkoszorút, mást ékesített fel vele. Ez a mellőzés Katonára nagy hatással volt, úgy annyira, hogy „Bánk-bán“-ja betöltése után, egészen visszavonult az írói pályától. — Ezután csak hivatalának élt s keserűen emlékezett vissza meghiusult szép reményeire.

Keserű fájdalmi közepette többször hivatkozott az időre, „az emberek és műveik legizsákosabb birájára“ — mindegy, mondván: „hogy ti nem ismeritek műveimet, még csak elolvasásra sem méltajátok; de jó majd idő, melynek gyermekei felismerik s örömmel élvezik!“ S csakugyan eljött az idő és itél; és a mű, mely egykor számba sem vétetett, ma a legjobb tragédiánk. — Eljött a kor, melynek gyermekei mély részvétellel s hazafini fájdalommal emlékeznek meg a sokat szenvedett költőről s halála elismerése jeléül babérkoszorút helyez holnap sírjára.

Te fennkölt szellemű főúr! Emléked, melyet „Bánk-bán“-oddal önmagadnak szerzettél, élni fog az utóemzedék előtt, élni fog mindenkoron! . . .

—y.—y.

káról. De alig néhány nappal ezután, kapok egy értesítést a színházi bizottság elnökétől: „miszerint, ha én a kikötött 1000 frt kaucziót már most május 1-ére le nem teszem, a színházra új pályázatot nyitnak.

Ezer forint? — Soká gondolkoztam ezen végrehajtói eljárás fölött; de nem találtam megkületést azon rejtélyes titoknak, hogy miért kellene nekem 1000 forintot minden kamat nélkül egy egész évig hevertetni; s csak azért, hogy ha X. kisasszony vagy K. úr arca nem tesz ki egyik vagy másik urnak vagy urnőnek: hozassanak ók egy másikat az én ezer forintomból? — Vagy ha az igazgatóra egy vagy más okért a közönség köréből megharagszik valaki: egyszerűen jelentést tehet a színházi bizottságnál, hogy a tegnapi előadás rossz volt, s melynél fogva engem jobban áll a színházi bizottságnak megbírságotulni — kamat fejében — az én ezer forintomból.

Mindezeket fontolóra véve lemondtam, de lemondtam volna Miskolcz nélkül is, a melyet — midőn megkaptam a végst Szabadkáról — kérttem; lemondtam volna, ha mindjárt igazgató-somról kellett volna is lemondanom.

Geröfy Andor s. k.

Ez ügyre vonatkozólag a szabadkai „Szabadság“ szerkesztője ezeket írja: „Volt idő Szabadkán is, a mikor még ismerték a város atyjait az a nevezetes mondást: „Hazafiság, a nemzetiségnek!“

Volt, mert ma minden arra mutat, hogy erőll megelégedeztek nálunk.

Mikor a szabadkai színházat felépítették, eme jelszavak hatása alatt nemcsak födelet adtak a magyar színészettel, de adtak subventiót is, hogy a vidéki művészek színe-java hozzánk vándoroljon. Es ennek volt eredménye.

Ha a szabadkai színház pár évtizeddel ezelőtt nem is vetélkedett a fővárosakkal szemben, de úgy állott, hogy többször utolsó lépéső volt a vidék és a budapesti nemzeti színház között. Ma nem állunk így. Miért? Az igények tokozódtak, drágább az élet, nagyobb fizetések terhelik a színházgatók vállait s így nem igen lehet valógatniok ha élni akarnak. És e változásokkal szemben mit cselekesznek nálunk?

Először is megvonják a színházgatótól a subventiót. Másodszor hogy botránnyosan és országosan neveltségessé tegyék a várost, most már a közgyűlés követel 1000 frt biztosítékot subventió helyett. Harmadszor koronájául e nem mes (?) intézkedéseknek gesz etet üz a magyar színészettel egy, mintha valami esepű rágó tartana szentségtöréssel határos köklérságokat Thália templomában. Csak ez ében történt, hogy a színházgatótól két előadás után 60 frt „házbért“ szedték be a város. Hát illő dolog ez?

A színházi bizottság egyik ülésén, a mikor már inkább állás mint „ülés“ volt, a mikor a bizottsági tagok egy része már az ajtó kilincset fogta, oda vetette egy bizottsági tag: „jó lenne legalább 1000 frt biztosítékot kérni a megválasztandó színházgatótól.“

Volt aki mit sem szolt, volt a ki hozzá tette hogy: „ez nem ártana.“ — s ezzel kiki dolgára ment. Ime az 1000 forintos kauczió rövid története. Egy árva szóval nem lett megvitatva. Sem a javaslat mellett, sem ellene nem érvelt senki, sem rendes határozatként a színházi bizottság ülésen meghirdelve nem lett. A színházgatók nem dobálják az ezreket. Őrülnek az ily viszonyok között, ha tisztességesen megélhetnek. Ha lesz aki leteszi az 1000 frtot, az iparkodni fog annak kamatját is beteretteni.

A város gazdagabb lesz 1000 frttal, s a szegényebélyeg homlokára lesz ragaszva színházunknak, hadd lássa az ország, miként értelmese Szabadka város nem „obtinársága“ (képviselete) e mondatot: „hazafiság a nemzetiségnek!“

Mailáth György

és a magyar színészet.

(Vége.)

1861-ben, a Molnár György vezetése alatt működött színház társulat Budára rándult. Az előadások itt rövid két hét alatt nagy hirre vergődtek. A jövedelmező népszínművek között előadták Szapárit, Vid-et, Grittit, oszi' egy ujdonsült kis bohózatot Kipfelhauser ezimen névtelenül, mely közepes sikerével is négyszer szép számu közönséget vonzott a színházba. Még óriási nagy jövedelmet és tüntető effekttet csinált Zsigmond király álma című régi magyarosított látványos énekes játék, melyhez a színház hátterét is fölhasználta és 17 tabló egymásután bontakozott ki a közönség szemeláttára, melyeket mind Zsigmond király álmodott! E tablókban a loyálisok kedvéért ott volt a Mária Terézia pozsonyi országgyűlési nagy csoportozat is, a vitam et sanguinem pro Rege nostra“ jelmonddal, de a hátterben ott volt Klapka, Garibaldi, Türr és ezek fölött egy sziklabérczen Kossuth alakja is, mind a Zsigmond király álma révén. Klapkát angolvörös frakba, Türrt tévedésből fél kézzel francia kabátba öltöztették, (hire volt, hogy Türr egyik kezét az orosz csatákban ágyú golyó vitte el) Garibaldit az ő

jellemző vörös ingében, Kossuthot úgy, mint mikor a gőzhajón a pesti ifjúsággal Bécsbe ment. Vége hossza nem volt az ovációknak, annyiszor ismételtették a végső tablót, hogy a görögützék dupla porcoija is elfogyott.

Haem másnap a katonai inspekezió föl is jelentette a rebellis tablót Majláthnak, hogy vizsgáltsa meg a színdarabot, mert ilyeneket Zsigmond király nem álmódhatott.

Majláth, a fejedelmi főur, a minden ízében magyar, a szeretetreméltó kedves helytartósági elnök és igazi angol szabású államférfi, francia miveltésű demokratikus ember, szelid szavakkal figyelmeztette a maga elé idézett igazgatót, hogy tartózkodjék az ilyen tüntésektől, melyek ime a katonai kaszót a magyar közönség és színészet ellen fölháborítják, aztán elmondatta vele az egész neheztelt tabló föllállítását és azoknak jelentőségét. A színlapon „a népek testvérülése“ czímen fordult elő az ovációkat provokáló tabló s Majláth jóízűt mosolygott, hogy a francia kabátba bujtatott félkezű harezosban Türr remét látták a katonák, holott Türrnek a két kéz epszében maradt s így tovább a Klapka és Garibaldi alakját is elmagyarázta az igazgató s a tévedés, tájékozatlanság rovására jegeztetett az egész rebellisnek vett tabló s az első fergeteget Majláth bőles közbelépése elhárította a budai színészek fejeiről.

Nagyobb baj volt II. Rákóczy fogságával, melyet a nemzeti színház nem mert előadni, a budai színészek — mert Szegeden már előadták — minden előleges bejelentés és cenzúra nélkül egy szép reggelen nagy plakáton kihirdették, előadásul kiütették; a rendőrség közepi leszakgatták a falakról Rákóczy színlapjait, csak hogy oly erősen es csirszit nem kimelő bőkezűséggel voltak a plakátok föragasztva, hogy felében harmadában ott maradt mégis és ugyancsak szemzeturó módon boszantotta a fölingerült közönséget; a betiltott dráma példányát föl vitték a rendőrséghez, itt a cenzorok azzal a kijelentéssel terjesztették föl a helytartósági alelnöke Károlyihoz, hogy ez a látzóit és a Rákóczy forradalmat dicsőítő, az osztrákokat gyalázó dráma előadása meg nem engedhető. Károlyi el is dugta saját íróasztala fiókjába s aztán azt mondták, hogy az irókásban eltévedt. Volt más példány is, de ezt feltve őrizték a budai színészek. Már két hét is elmúlt és Rákóczy példányát még mindig keresték a helytartósági osztályokban. Itt is a derek váradi fogalmazó, most már titkár, Grünvald figyelmeztette Kántor Gyuszi, hogy hol van bebörtönözve a szegény Rákóczy színdarab. Ujra és ismét Majláthoz kelle fordulnia, ki az egész Rákóczy dráma esetről mitsem tudott.

Majláth keveset teketóriázó elnök volt hivatalában és neheztelte, hogy a cenzúrára küldött színdarab csak egy szőrenszállán elveszett. „Úljön le és várjon“ szol Kántor Gyuszinak és íróasztalán, mint a fővezérek szokták a csata alatt, leszakít egy darab papirt, s egy pár sort írva rá, becsöngeti komornyikját és Károlyihoz küldi.

Majláth ismerte Rákóczy drámát és igen helyesen azt tartotta fölöle, hogy nem a dynastia, hanem ennek tanácsosai ellen van írva a dráma s hogy a magyar színpad nem kerülheti ki a jeles dráma előadását!

No bezeg csakhamar előkerült a fogságból, Károlyi alelnök fiókjából Rákóczy, és a komornyik pár percz alatt hozta Majláthnak; még néhány percznyi várakozás után a könyv át volt színozva és megpecsételve, Majláth-tól magától pár soral engedélyezve és aláírva, s Kántor Gyuszi úgy az atllájába gombolta a parafrozott példányt, mint valami drága kincset, nehogy a színkörül való utjában valamelyik rendőrspeziczi elragadjja tőle. A policzáj cenzorokra (kik hivatalból értesítettek) ísmét hederítve, másnap — bár péntek napon — ismét kihirdették Rákóczyt.

Alig ragasztották ki a színlapokat, már jöttek jegyekért, Pesten a Medetz szivarkereskedésében egyszerre elkaptokták az átküldött jegyeket, délig a második szállítmány is elfogyott, és este már csak állóhelyeket lehetett kapni.

Másnap ismételték az előadást, újra emberember hátán volt a nagy nézőtérén és ha a német igazgatót, a magyar színészek diadalait már megsohalló német színészek le nem beszélik, harmadszor, vasárnap szintén szűfolva lett volna a tágas színkör, így a németek tartottak előadást teljesen üres ház előtt, még a napi költségük sem jöven be.

Mikor a budai népszínház alapításának eszméje 1861-ben testet kezdett ölteni s az adakozások e czébra országszerte megindultak: Mailáth György a tekintélyes összeg mellé, melyet aláírt, még a következő igen jellemző szavakat mondotta: „Valóban azért is szükséges még egy magyar színház az ország fővárosában, hogy a nemzeti színházat is élénkebb működésre serkentse, melynek jeles művészei hasonlítanak III. Napoleon marsalljaihoz, akik a marsalli csaták puha vánkorsárol, már nem igen akarnak csatákba menni.“

Fővárosi hírek.

— A magyar színész-egyesület központi irodájának hivatalaira hirdetett pályázat határideje

márczius hó 31-én járt le, s az igazgatótanács e havi első ülésének egyik főtárgyát, a pályázók neveinek felolvasása és a választások módozatának megállapítása képezte. Az igazgatói állásra a következők pályáztak: Szalay Sándor egy vidéki lap segédszerkesztője, Bényey István színigazgató, Makróczy János színész, Benedek József színész, Beődy Gábor színész, id. Szilágyi Béla színész, Lukácsy Sándor a népszínház rendezője, Hubay Gusztáv színigazgató (esetleg könyvelőségre is), s Ditrőy Mór a k. ig. tanács titkára. A titkári állásra pályáztak: Verő György színész, Vedress Gyula színész, Szerényi János színész, Nádor Béla volt színész, okleveles könyvelő (esetleg a könyvelőségre is), Barátosi Ferencz Balint volt színész (esetleg a könyvelőségre is), Oroszi Volgyi György színész, Fogarassy Karoly honvédfőhadnagy (esetleg pénztárnokságra is) s Paulay Zsigmond végrehajtó (esetleg a könyvelőségre is). A könyvelői állásra pályáztak: Kiss Dezso a nemzeti színház magánéneke és nyugdíjintézetének jegyzője, Láng Boldizsár volt színigazgató, életbiztosítási hivatalnok, Hubay Gusztáv színigazgató, Nádor Béla színész, Reti Lipót színész, Barátosi Ferencz Balint volt színész, Redl Géza színész, Kovács István a k. i. tanács könyvvezetője, Mészáros Kálmán okleveles könyvvezető, Paulay Zsigmond végrehajtó. A pénztárnoki állásra pályáztak: Szuper Károly a színész-egyesület pénztárnoka, Kápolnay János a népszínház tagja s Fogarassy Karoly honvédfőhadnagy. Az iruoki állásra szintén nagy számban pályáztak. A központi igazgató-tanács mindezen pályázók kéréseit véleményes jelentéssel végett egy albizottságnak adta ki, a melynek tagjai: Feleki Miklós elnök, Leveleki Molnár Ágoston, Barta László, Takács Adam és Szegedi József. E bizottságnak feladata a kérévényeket és azok mellékleteit figyelmesen átnézni, ugyszólván, áttanulmányozni s a közp. ig. tanácsnak javaslatba hozni azon három-három egyént, a kik a fenti állomások mindegyikére kijelölendők volnának.

— **A színész iskola** növendékei a színész-egyesület tanácsának legújabb határozata szerint, vidéken bárhol felléphetnek, a nélkül hogy tagjai lennének az egyesületnek. Azonban amennyiben ezen föllépésekert az illető növendékek díjaztatnának, a szabályszerű vendégtételei százalékokat ők is kötelesek föllépti díjaikból megfizetni.

— **A színigazgatói engedélyek** a belügyminiszteriumtól már leérkeztek a magyar színész-egyesület központi igazgató tanácsához, minélfogva ez felhívja a folyamodott színigazgatókat, hogy társulatuk két havi nyugdíj-szállékának megfelelő összeget készpénzben vagy értékpapirban óv a d é k g y a n á n t a m a g y a r s z í n é s z - e g y e s ű l e t pénztárába minél előbb fizessenek be, annyival inkább, mivel az engedély-okmány csak a nyugdíj övédek beküldése után fog nekik kézbesíttetni. A lejárt színigazgatói engedélyek a belügyminiszterium szigorú rendeleténél fogva haladéktalanul beküldendők.

— **Ney Dávid**, hír szerint újabban 10 évre szerződött a bpesti nemzeti színház operájához, évi 12 ezer frt fizetéssel és két havi szabadsággal.

Vidéki hírek.

— **A „Színészeti Közlöny”-ből** april elsőjé től kezdve, meg teljes szamu példányokkal szolgálhat kiadóhivatalunk.

— **A szabadkai színház** igazgatójává a jövő télre — Gerőfi lemondása folytán — a mult vasárnap törvényhatósági közgyűlésen, minden pályázat nélkül, egyhangulag **Manusberger Jakab** választott meg. E szerint az aradi színtársulatnak most már van teli állomása. — E választásról szabadkai tudósítók szives előzékenysége folytán, már vasárnap délután 2 órakor értesültünk, ki e meglepő hírt, mindjárt a gyűlés után megtáviratoztuk nekünk, mi pedig még az nap délután tudattuk a vidéki színtársulatokkal.

— **Pécssett** a színiévd végét Erdélyi Marietta kisasszony vendégzereplése tette érdekessé. A művésznő 6 szor lépett fel, ugymint: a „Piros bugyelláris”-ban, a „Kis herceg”-ben, „Boccaccio”-ban, „Donna Juaita”-ban, „Furesa háboru”-ban és „Igmándi kispap”-ban. A pécsi lapok nagy elismeréssel emelik ki a kisasszony szép alakját, csengő hangját, élénk játékát és fényes jelmezeit és hogy a közönség osztatlan tetszését kivívta. Régen nem voltak Pécssett oly zsúfolt házak, mint ez alkalommal. A művésznő jutalomjátékán a közönség egész estén át tetszésnyilvánításaival tüntette ki, s méltán megérdemelt tapssal halmozta el, a színügyi bizottság pedig egy pompás széles fehér selyem szalagokkal ellátott nagyszerű élővirágkoszorúval lepte meg.

— **Örömmel** vesszük tudomásul, hogy a lapunk mult számában közölt felhívás, a színészeti életrajzok, adatok és emléktárra vonatkozólag, országszerte élénk visszhangra talált. Budapestről három tekintélyes állásu egyén gratulált a tervhez, a kik megígérték, hogy ők is szolgálnak adatokkal. Egy veterán színész és két színigazgató pedig tudatja velünk, hogy naplójukat átadják, elhagyva belőle oly dolgokat, melyek nem nyilvánosság elé valók, s ha ezzel elkészültek beküldik hozzánk. A vidéki színészet egyes tagjaitól is kaptunk leveleket, kik helyeslik tervünket, és sok szerenést, kitartást kívánnak, e nagyfontosságú munka sikerüléséhez. A fővárosi és vidéki sajtó is pártolja eszménket s kivonatlag közölték, kiadott felhívásunkat. Ennyi buzdítás, biztatás és szives ígéret után, lehetetlen, hogy a siker az anyaggyűjtésre nézve elmaradjon.

— **Károlyi Lajos** színigazgató — az 188^{2/3} évi évad alatt, Szatmáron működött színtársulata bevételeinek és kiadásainak hiteles jegyzőkönyvi kivonata:

Első hóban:	kiadás	2071 frt 55 kr.,
	bevétel	1256 fit 68 kr.,
	hiány	814 frt 87 kr.,

Második hóban:	kiadás	2394 frt 67 kr.,
	bevétel	1449 frt 11 kr.,
	hiány	945 frt 56 kr.,
Harmadik hóban:	kiadás	2431 frt 36 kr.,
	bevétel	877 frt 88 kr.,
	hiány	1553 frt 43 kr.,
Negyedik hóban:	kiadás	3043 frt 90 kr.,
	bevétel	973 frt 47 kr.,
	hiány	2070 frt 43 kr.,
Ötödik hóban:	kiadás	3630 frt 23 kr.,
	bevétel	708 frt 6 kr.,

Összes 5 hónapi hiány 2922 fit 17 kr.

Megjegyzésre méltó, hogy az 1510 forint havi díj egyik hónapban sem jött ki egészen, sőt némelykor fele is alig jött be. Ezenfelül a roppant havi kiadás. Innen magyarázható végül az óriási hiány. — Az első hóban azért van oly nagy kiadás, mert abban foglaltatik az egész társulat utazási költsége Keszthelytől Szathmárig, ez pedig óriási út. — Sok személy, sok podgyász. — Az első hó mindig a legköltségesebb, a többi már csekélyebb; de azért mégis felszaporodik, a midőn a havi fizetés soha sem jön be, — a külön költségekre semmi fedezete nem volt.

— **Nyitra**n Tóth Béla színtársulata csak közepes pártolás mellett működik. A közönség kedvencei: Nikó Lina, Jelenfi Jolán, Berzsenyiné, Szentesi Ion, Bárdy Lajos, Kovács Mór, Kövessy Albert és maga az igazgató. Ott működésük óta előadattak: Piros bugyelláris, Tót leány, Stomfá család, Vajjunk el, Vén bakancsos, Furesa háboru Vörös sapka, Bozóti Márta, Odette és Lili. A társulatnál meg van a közönség elégedve.

— **A színiapokról.** A vidéki kisebb színtársulatok némelykor oly kegyetlen magyarsággal írott színiapokrót adnak ki, hogy bizony szegényere válik nemcsak az illető színtársulatnak és annak igazgatójának, hanem egyáltalán a magyar színészet tekintélyének is. Mert joga van mindenkinek megkövetelni a magyar színtársulattól, hogy helyesen írjon és beszéljen magyarul, hiszen a színészek nemzeti nyelvük apostolai és terjesztői. Ezt kétszeresen megkivánjuk a v e g y e s - a j k u városokban, a hol a magyarosodás előmozdítására szolgál a színészet. A napokban egy színiapokrót kaptunk Szászvárosról (Erdélyből) mely tele van helyesírási és sajtóhibával. Arra való a rendező, a művezető vagy az igazgató, hogy a színiapokrót megírják, ki nyomtatása előtt a sajtóhibákat kijavítsák és teljes magyarsággal írt, tisztességes színiapokrót adjanak a közönség kezébe. Itt közöljük a hozzánk beküldött színiapokról a „bucusszó”-t, szó- és betűszerint, hadd szegyeljék meg magukat a kik kiadták és okuljanak belőle mások is. Az ilyen hanyagságot nekünk kötelességünk megróni. Az ékes csodabogár így hangzik: „Nagyérdemű közönség! a mai előadással bucsut veszünk, és köszönettel nyilványitunk irántuk tanusított hazafias pártfogások ért engedje az ég hogy olr hivvel tartasának ezental is emlékköbken mint mi hirdetni fogjuk Szivünköl hazafias áldozat készségüket, társulatunk jó és gyenge

A kis kamrában, mert szobának nem mondható, volt egy ágy, egy kis asztal, két szék, és egy pár kép a falon. Nagy nehezen betuszkoltak még egy ládát, melyben a házaspár ruhái voltak elhelyezve. Ebből látható, mily kis terjedelmű volt a szoba, melyben Szentesi, menyasszonyával a mézes napokat töltötte.

Hogy a boldog percek, és a mézes napok miként teltek el, erre nézve felvilágosítást nyujt Szentesi Mihály naplója, melybe házassáletének első hónapjában történeteket hiven bejegyezte. Lássuk tehát a naplót.

Mézes napok. Augusztus 28. 29. 30. 31.; szeptember 1. 2. 3-ika, áradozások, szívömlengések, ölekezés, csókolódzás közt telt el.

Szeptember 4. Egyhetes házas vagyok ma. Rövid ideig tartó összszörrenés, financiaális kérdés miatt. Egy óra mulva kibékülés.

Szeptember 7. Szomorú délután. Nőm magamra hagyott az utcán. Sötét felhőz toinyosultak boldogságom egére. — Két óra mulva kiderült.

Szeptember 9. Nőm érzelmeit nyilvánítá, szemrehányások kíséretében; kezdi banni, pedig nincs rá oka, miért jött hozzám nőül. Sirás . . . keserűség . . . Az ég menydörgött; két óra mulva azonban kitisztult.

Szeptember 10. Ma kéthetes házas vagyok. — A v i . h a r k i ő r t . Ismét szemrehányás nőm részéről, minden ok nélkül. Szélszélyeskedés, makacsság. A váltám leütött . . . Bizalmatlanság . . . Elégedetlenség . . . Boldogtalanság . . . Visszaemlékezés leánykori boldog multjára. A szomorú napok lekövetkeztek . . . A mézes napoknak vége.

Szeptember 14. Mária nevenapja. Nőmet névnapja alkalmából, kellemes meglepetésben részesítettem. Nem volt érte köszönet. Délben összszörrentünk. Minden áron papucs-kormányt akart eltebe léptetni. Azt kívánja, hogy én rabszolgája legyek és mindenben engedjek. Kedvéért mindent megtegyek és ő értem mitsem tesz. Azt kívánja úgy táncoljak, a mint ő fűtyöl, úgy nevessek, ugy . . .

beszéljek a mint ő akarja. Hohó, lassan egy kissé édes kis feleségem! Majd csak én fogom hordani a kalapot a háznál. Ugy bizony! Így akarom megtörni makacsságát, mert ha most kezdetben engedek később még rosszabb lesz.

Szeptember 17. Két nap óta nem szóltam nőmhöz, a miért sógorasszonyom is szemrehányásokat tett, de nekem volt igazam, mert az új asszony olyan volt mint azelőtt, cseppet sem változott; makacszkodott és szélszélyeskedett. Ma délben azonban szent lett a béke köztünk.

Szeptember 18 től kezdve 27-ig úgy éltünk, mint a mézesnapok alatt. **Boldog voltam.** Mariska azt mondá, rajtam kívül senkit nem tudna szeretni, és nem is fog megcsalni soha. Nagyon jó asszony lett belőle s e 10 nap alatt nagyon jól viselte magát.

Ime, egy ifju házasembernek ilyen élete volt a mézesnapok alatt. A mint e naplójegyzetekből láthatni, Szentesinek egy kis küzdelmébe került, a makacs kis teremtést magához szoktatni. Ez egy hónap alatt voltak rossz percei is, de több napon, igazán boldognak érezte magát. Minden öröm közé belevegyül olykor néhány ürömecske is.

Házasságuk második hónapjában, Mariska egészen megváltozott. Gyöngéd, alkalmazkodó, szerény és engedelkeny lett. Ha történt is néha egy kis összszörrenés, ez csakhamar elmúlt. Ilyesmí meg szokott történni a házassalek közt néhanapján mindenütt.

Szentesi szorgalmasan dolgozott, éjt napallá tett, és fáradozása megtermé a maga gyümölcsét. Hivatalt nyert, mely által biztosította jövőjét, legkevésbbé bánva meg, hogy a színésztől nejevel együtt megvált.

A sors elválasztott bennünket egymástól, csak egy év mulva találkoztam Szentesi Mihállyal, véletlenül azon városba vetődve, hol Miska barátom hivataloskodott. Egy verőfényes délután bekoptogtam hozzá. Szentesit íróasztalánál találtam, valamit írt, előtte egy bölcösöske volt, melyet lábával ringatott. A bölcösben egy kedves kis szöke angyal feküdt, szerelmük záloga.

előadását elismeréssel és tapssal jutalmazta igéntenél vándor Ahálin papjait buzgította azon célfele a hová minden hivatott egyén törekszik, legyen ezentulis buzditója és táplálója ezen nemcs közön- ség mind harrijának mind pedig nemzet napszá- mossainak fogadják szívünk mélyéből járó köszö- netünk a poltko viszont látásug. V . . . F . . . és társulata.*

— **A nagyváradi színügyi bizottság,** közelébb rövid ülést tartott, melyen felolvastatott az arad- nagyváradi színtársulat következő névsora: Műve- zet-igazgató Mannsberger Jakab. Tagok, nők: Arday Ida drámai szende, Breznay Gézané társalgási anya, Daróczy Ilka segédszínésznő, Hunydy Margit drámai s társalgási, Kuthy Beláné anya s komika, Kükemezy Vilma szende-soubrette. Lénárdné hős anya, Locsarekné Gizella operett komika, Rónaszékné Vilma operett s népszínmű-énekesnő, Róza Rozsika segédszínésznő s színésznő, Tatai Eugenia operett s népszínmű-énekesnő, Váradi Józsefné segédszínésznő és 11 karnaloknő. — **Férfiak:** Breznay operett apa jellem, Dezséry Odón tenor buffó, s társalgási, Dombai Mihály szerelmes s társalgási, Halassy Béla segédszerelmes s operett barit. Kazaliczky Antal hős, jellem, s társalgási, Locsarek György karnagy, Miskolczy Bertalan sugó, Philipóvics István baszista s titkár, Szabó Antal jellem intrikum, Szathmáry Árpád jellem, apa komikus, Tiszai Dezső bonvivánt, társalgási, operett, Váradi József népszínmű-énekes, Zajongyi Elemér operett tenor. 10 karnalok. 2 ruhatárnok, 6 disztó, pénz- és könyvtárnok, teljes zenekar, s szolgaszemélyzet ö s s z e s e n 82-en. A jövő szin- idény május elején veszi kezdetét.

— **Tordán,** Bényei István színtársulata, april 5-én kezdte meg a szinidényt „Stonifay család”-dal. 80 bérletet sikerült összegyűjteni, a mi bizony mai napság ritkaság. A társulat, — mint nekünk írják, — eddigi működésével, kivívtá magának az egri nevet, s a közönség oly meleg pártolásban részesíti, a minő Tordán rég nem volt tapasztalható.

— **A színigazgató** urak közül többen kérde- zőködtek tőlünk, M i s s L a z ó hollétéről. Miután mi az ő szerződésével nem foglalkozunk, a mennyiben ezt Maurice Frídrich titkára végzi: ez okból a mikor tudásunkra jut utazási terve. azt e helyütt fogjuk az igazgató urakkal tudatni. Miss Lazó jelenleg Nagyváradon produkálja magát a szinkörben; e hó 17-én pedig B. Csabán lép fel háromszor, Gerőfi társulatánál.

— **Lászy Vilmos,** kedden tartotta utolsó elő- adását Miskolcon és tegnap szombaton már Nagy- Károlyban kezdte meg társulatával előadásai sorát.

— **Farkas Gusztáv** színigazgató, sürgönyi- leg tudatja velünk, hogy Nagy-Kanizsán a játszha- tási engedélyt a nyári szinidényre, ő nyerte el.

— **Szász-Régenből** tudósítják lapunkat, hogy ott Nyéki János ujonnan szervezett társulattal e hó 2-án kezdte meg előadásait. A mellett megle- hetős bérlet van; a közönség örövendetesen pártolja a színészetet. Eddigelő előadattak: Vörös sapka, Kaviár, Milimári és több újdoság, melyek a kö-

zönséget teljesen kielégíték. A társulat kiválóbb tagjai: Furediné-Fejér Lilla drámai színésznő, Tolnainé Hermin op. és népsz. énekesnő, Ujfaluzy Gizella naiv, Hevesiné anyaszerepekre. A férfiak közül: Nyéki, Leóvey, Iványi, Miskolezi és Hevesi. A társulat Sz. Régenből Beszterezére megy, hol szintén szép bérletre van kilátás.

— **Hubay Gusztáv** e hó végével ismét társulatot szervez.

— **Marosvásárhelyt,** Feuyvesi Emil, mint ujonnan szerződött tag „Ármány és szerelem”- ben lépett fel először, Ferdinándot játszva, nagy tetszés között. Tizenötösztör tapsolták ki. Gondos tanulmány, élénk figyelem és nemcs beusóság jellemezte játékát.

— **A soproni,** miskolezi, eperjesi színtársulat- tok utóbbi előadásairól részletesebben akartunk megemlékezni, de miután mai számunkban a köz- l-menyek sok tért vetek igénybe, ennélfogva a j-letett hírek térszűke miatt jövőre maradtak, több vidéki hírrel együtt, valamint Bényei ur cikksoro- zatának második része is.

Társulatok névsora.*)

VII.

Lászy Vilmos színtársulatának névsora:

Nők: Lászyné Etel, első hőső és társalgó, (igazgatóné). Pajor Emilia, operette és népszínmű primadonna. Pajor Ágnes, coloratur énekesnő. Kápolnai Beláné, segédszínésznő, subrette, társalgó. Kolozsváriné Karola, drámai szende, társalgó. Bércz- ezné Erzs, vigjátéki szende, társalgó. Gondáné Róza, komika, subrett, énekesnő. Szabó Krisztina, anya, finom komika. — Karnők és segédszereplők: Baksayné Etel, Beczkóiné Terka, Bérési Mari, Bihariné Mari, Lászy Etel, Takóné Emma, Viha- ryné Matild. — Lászy Vilmos, kedélyes apa, ko- mikus, (igazgató s rendező). Boross Lajos, operette buffó, kedélyes apa, jellem, (rendező). Gyöngyi Izsó, komikus, társalgó, operette énekes. Vihary Elemér, társalgó, jellem, operette énekes. Bihari Béla, szerelmes, társalgó. Kápolnay Béla, operette tenor, társalgó. Kolozsváry József, népszínmű-énekes, operette bariton. Beczkóy József, komikus, társalgó, (diszfestő). Balassa Jenő, apa, jellem. Vigh Károly, (karnagy). Czeglédi Andor, sugó. Takó Sándor, pénztárnok. — Kar- és segédszereplők: Gonda László, (ügyelő). Baksay Lajos, (fóruhatárnok). Fekete Pál, Borbély Sándor, Nagy Gyula, Soós Károly, Szamosi Albert, Térey Vilmos.

VIII.

Csóká Sándor színtársulatának névsora:

Benyó György, (kellő segédlettel) fődíszmes- ter, színházi festő. Egry Géza, segédszerelmes. Kádas Imre, karnalok. Kelemen Odón, segédsz-

* Kérjük a színigazgató urakat, nyári társulataik névsorának szíves beküldésére, hogy mint rendszeren minden félévben, ugy most is közölhessük. Szerk.

— **úész és karnalok.** Kolozsy Jenő, karnalok. Kö- vári Géza, ügyelő, segédszínész és karnalok. Kulcsár János, karnalok. Mezey Mihály operette- tenorista. Molnár György, tragikus, dramaturg, művezető, rendező. Nagy Dezső (2 segéddel) fő- ruhatárnok, szabó. Nyitrai Sándor, segédkomikus és karnalok. Pusztay Béla, karnalok. Szathmáry Károly, bonvivánt és saloukomikus. Szép János, operette-buffó, apaszínész. Szilágyi Gedeon (2 se- géddel) szertárnok, színlapoztó. Sz.-Németh József, komikus és operette énekes. Temesváry Lajos, hős és szerelmes. Ujj Ferencz, segédapa és karnalok. Vedress Gyula, jellem és intrikus, dráma és vig- játék rendező. Veress Sándor, operette bariton és népszínmű-énekes. Znojemszky Gyula, karnagy. — Csóká Sándor, igazgató. — Almásy Júlia, segéd- színésznő és karnő. Benyóné Mari, karnő. Cser- váry Ilon, operette énekesnő. Csókáné Júlia, drá- mai és társalgási. Erdélyi Marietta, operette és népszínmű-énekesnő. Fehérváry Katinka, drámai szende. Kantay Teréz, operette alt és komika. Kovács Ilka, vigjátéki naiv és segéd-énekesnő. Kulcsárné-U. Róza, sugó. Medgyaszay Evelin, fiatal hőső, drámai szende, társalgási. Rác Ida, karnő. Szabó Berta, segédszínésznő, karnő. Szath- máryné Antónia, segédszínésznő, karnő. Szigeti Lujza, segédszínésznő, karnő. Szilágyiné Mari, komika és anya. Sz.-Némethné Demjén M., nép- színmű-énekeső. Temesváryné Irma, hőső, társalgási. Tökés Emilia, drámai és társalgási anya, Ujjné Lujza, karnő. Váry Janka, segédszínésznő és karnő. Veressné-Molnár Erzs, operette-colora- tur. Özv. Szilágyiné-Buzás Teréz, pénztárnok. — Ezenkívül önálló színházi zenekar. (Folytatjuk.)

Színtársulatok állomáshelyei.

Aradi Gerő Szeged. — Balogh Alajos Csurgó (Ba- ranyamegye.) — Bényei István Torda. — Bogóy Alajos Ujvidék. — Balassa Károly Igló. — Csóká Sándor Kassa. — Farkas Gusztáv Eperjes. — Gerőfy Andor Békés-Csaba. — Gál és Jáni Zólyom. — Hegyi Gyula Ó-Becse. Homokay László Kis- Várda. — Jakab Lajos Sopron. — Károlyi Lajos Beregszász. — Krecsányi Ignác Debreczen. — Lászy Vilmos Nagy-Károly. — Miklósy Gyula Makó. — A győri színtársulat Pozsony. — Mártoufi Pál Vág-Selye. — Manusberger Jakab Temesvár. — Nyéki János Szász-Régen. — Szegedi Mihály Nagy-szent-Miklós. — Saghy és Dobó? — Sztupa Andor Sepsz szt. György. — Tóth Béla Nyitra. — Várady Ferencz Hátszeg. — Völgyi György Eger.

Scharf F. János gyorssajtómása Kassán.

— Mi a patvar Miska barátom, kérdém tőle, hát te már családapa vagy és hozzá még dajka is?

— Kis nóm bevásárlásokat ment tenni, addig rám bízta ezt az anygali teremést.

— Hát miként foly a sorsotok? Meg vagy elégedve nőddel, boldog vagy-e?

— Nagyon boldog vagyok, szeretjük egymást. Megelégedés és bekés egye.értés uralkodik kis magányunkban. Ennél több pedig nem kell.

— Hála istennek. Lásd Miska barátom ugy-e megmondtam, hogy csak k i t a r t ó n a k kell lenni és a győzelem biztos.

— Igaz. A sors utamba hozá azt a kaczer, rosszéletű Schnei- der Boriskát, de az isten nem azt rendelte nekem, hanem Berényi Mariskát. Ámbár nagyon sok küzdelem árán jutottam hozzá, de legalább most már az enyém, s nem adnám száz Schneider Boris- káért sem.

Mig Szentesi ezeket mondá, tekintetem egy, az íróasztalon levő kis nyitott levélkére tévedt. Barátom engedelmevel fölveszem a levélpapírt, melyre a következő költemény volt írva:

„Egy éve mult ma annak,
Hogy egy lett a mi küszöbünk,
Hogy megosztjuk az áldást.
S a bajban együtt küzdünk...
Egy éve mult ma annak...
És én hűn áldom végzetem,
Mely új és új öröme
Ébreszt fel minden reggel.
Oh szólj én hű szerelmem.
Hogy mit érez szíved e szent napon:
Beteljesült-e álma?
Boldog vagy-e, mint hitted egykoron?

— No tudod, — szólal meg Szentesi, ma van esküvőnk első évfordulója — — —

— Igen, igen, — vágék közbe — és te versben akarod e napon nődtől kérdezni, hogy boldog-e? Nagyon szép, nagyon helyes!

ára. A színházhoz közel lakott egy kalaposmester, oda utasították Szentest, hogy ott bizonyosan kap lakást. A kapura ki is volt írva, hogy ott egy szoba kiadó, de mikor Szentesi a háziaktól kérdezős- ködött a kiadó szoba iránt, egy három lépés hosszú és négy lépés széles, földes kamrát, magyarul mondva „speiz”-ot mutattak neki. Szentesi némi ellenvetést tett, melyre a háziasszony azt mondá: kérem ez nagyon jó hűvös szoba; az nem tesz semmit, hogy földes, s nem deszkával padlózott és hogy csak ez az egy kis ablak van rajta, legalább a nap nem sűt be, s a nyári délutánokon, jó- izűeket lehet aludni.

— De hisz én kérem nős ember vagyok, — mondá Szen- tesi, — tegnap nősültem, s ilyen „szobába” csak még sem hoz- hatom mindjárt kezdetben menyasszonyomat?

— Annál jobb, — erősíté a háziasszony, — hiszen a kik szeretik egymást, azok egy dióhéjban is elérnek. Itt háborítás nélkül tölthetik el mézes napjaikat az ilyen fiatal párok. Ez utóbbi szavaknál hamisan mosolygott a ravasz asszony.

— És mi volua az ára ennek a zugnak? — kérdé Szentesi.

— Tíz forint, mondá a kalaposné, ennyit fizetett tavaly egy színész ur is, a ki szintén e szobában lakott.

— Tíz forint egy kamráért és még konyha síncs hozzá, ez sok! Annyit nem adhatok.

— Hát tudja mit ifj' ur, adjon 8 frtot, aztán tessék behur- colkodni.

Szentesi nem tudta mit tegyen. Egyrészt mégelyte menyasz- szonyát, ily szurdikba vinni, másrészt pedig már belefáradt a lakás keresésbe és ezenkívül már alkonyodott is. Megmutatta tehát a szobát menyasszonyának, ki legnagyobb meglepetésére nem kifo- gásolta azt, holott Szentesi szentül azt hívé, mikép ilyen lakásba a szeszélyes kis Mariska csak nem fog beköltözni. És mégis be- költözött, így gondolkozván: minek fizessünk drága lakást, mikor ez is jó, inkább a pár forint különbözetet takarítsuk meg más valamire. Mariskának és szerény nyilatkozata Szentesinek nagyon tetszett. Nem nagyravágyó neje, — gondolá, — s ez nagy nyereség.